

Strandengen

Strandengen er skabt i løbet af de sidste 50 år, hvor storme fra øst har nedbrudt dele af Hundshage og ført sand og sten ind i bugten. Bølgeslaget har kastet materialet op i en strandvold, som langsomt har afsnøret hele bugten.

En vandretur langs kysten giver udsigt til i alt syv øer: Mod vest og nord i Horsens Fjord ses Vørsø, Alrø og Hjørnø. Mod øst i Kattegat aftegner Endelave sig. Bag den strækker Samsø sig langt mod nord og kan skimtes fra skrænterne i godt vejr. Længst mod syd ses Æbelø og Fyn.

De mest almindelige planter på strandengen og stranden er strandarve, strandmalurt, tagrør og marehalm.

Stenalderspor

I Ertebølle-tiden for omkring 7.000 år siden har området været et godt sted at bo for stenalderfolket. På stranden findes mange spor i form af flækker og afslag. Hvis du er heldig kan du finde pilespidser, økser og gravflint, og en sjælden gang også gennemborede dyrekogler, der blev brugt som økseskaft.

De mange opskyllede østersskaller stammer fra køkkenmøddinger som i dag ligger ude på det lave vand, fordi kystlinien har ændret sig gennem tiden.

I stenalderen var østers en meget almindelig musling i Horsens Fjord, da havet dengang var lidt varmere end nu.

Forsteninger

På stranden omkring Hundshage findes bl.a. mange forsteninger i limonitsandsten, der er ca. 20 mill. år gamle. Stenen er dannet i havbunden der dengang dækkede området. Oprindeligt løst ler og sand er blevet bundet sammen af en udfældet jernforbindelse og har omsluttet de muslinger og snegle, som levede på den tid.

Forstening i limonitsandsten

Fugletårnet

Ved stranden står et 6 m højt fugletårn opført i lærketræ. I strandengen foran tårnet yngler en del fuglearter, f.eks. rørsanger, sivsanger, rørspurv, blishøne, gråand og knopsvane. Andre fugle – f.eks. havterne, gravand og fiskehejre kommer jævnligt på besøg for at finde mad i søen.

I vinterhalvåret ses også mange fugle ude i sundet, f.eks. ederfugl, skarv, skallesluger og hvinand. I fugletårnet er der opsat en informationstavle, så du kan kende fuglene.

Tønballegaards historie

Tønballegaard har tilhørt familien Glud i årene 1857-1981. Længerne er opført i 1875 og hovedbygningen er opført i 1886-88 af Gustav Glud. Der er opsat en mindesten i parken. Bygningerne blev fredet i 1987.

I bunden af Teglværksdalen lå i sidste halvdel af 1800-tallet et teglværk, som forsynede oplandet med mursten. Tønballegaard er opført af mursten fra egen jord.

Ud for det nuværende bådehus i kampesten ses resterne af broværket fra Gluds Bro, hvor murstenene blev udskibet til Hjørnø og Endelave.

Det 22 meter dybe Hjørnø Sund er den eneste adgang for skibe til Horsens Fjord og kysten havde stor militær betydning for herredømmet over Horsens. Gennem tiden har der været opført tre forsvarsanlæg, bl.a. Svenskeskansen som er placeret på et højdedrag i Tønballeskov.

Bålplads

Nord for Teglværksdalen ved Kalvehullet findes en bålplads med grillrist og borde/bænke. Her er flot udsyn over Hjørnø og sundet. Bålpladsen må frit benyttes.

Informationstavler

Flere steder i landskabet er der opsat informationstavler, der fortæller om natur og historie (se kortet).

Bådehus i kampesten

Tønballes Naturcenter

Tønballevej 1, Snaptun, 8700 Horsens

Tønballes Naturcenter er et videns- og oplevelsescenter om natur- og miljøforhold, som drives i samarbejde mellem Skov- og Naturstyrelsen og Juelsminde, Hedensted og Børkop kommuner.

På naturcenteret findes:

- En naturlejrskole med plads til 48 personer
- En naturskole med naturværksted som kan rumme 25 elever ad gangen
- Et kursuscenter med bl.a. storkøkken, spisestuer, mødelokaler og konferencerum.

På centeret undervises skolebørn og der arrangeres kurser for institutionspersonale og erhvervsfolk med udgangspunkt i områdets natur og miljø.

Naturcenteret er kun åbent for aftalte arrangementer. Dog er der offentlig adgang til landskabsudstillingen.

Grillplads med grillhytte med tilhørende legeområde og boldbane. Der er stor grill og bålplads til rådighed. Pladsen kan rumme max. 70 personer og skal reserveres hos centeret.

Shelterpladsen i skoven har tre sheltere som kan rumme i alt 26 personer. Pladsen skal reserveres hos centeret. Efter nærmere aftale kan der bygges bivouakker, men der må ikke rejses telte på pladsen.

Kanoture på havet: Ture rundt om Hjørnø eller langs kysten, evt. med følgebåd, kan arrangeres hos centeret. Max. deltagerantal: 30 personer.

Naturvejledning, udflugter og kurser arrangeres efter aftale.

Træffetider og reservation: Arrangementer kan bestilles på centerets telefon 75 68 38 48, kontortid hverdage mellem kl. 8 - 9 og 13 - 14, eller pr. e-mail: jti@sns.dk
Læs mere på www.skovognatur.dk

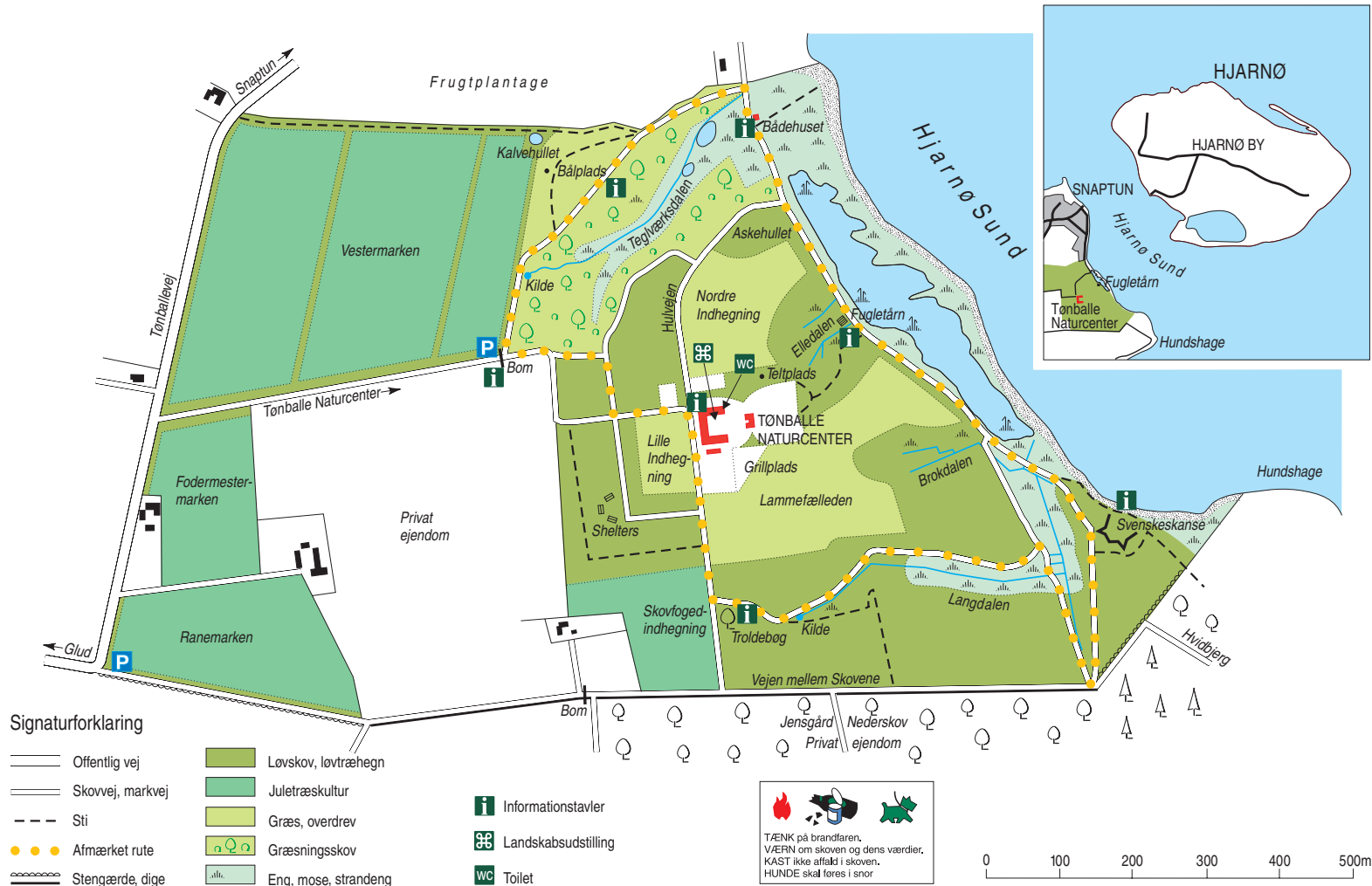
Skov- og Naturstyrelsen
Randbøl Statsskovdistrikt
Førstballevej 2
7183 Randbøl

Tlf. 75 88 31 99
Fax 75 88 31 77
E-mail randboel@sns.dk
www.skovognatur.dk/randboel

Skov- og Naturstyrelsen
Randbøl Statsskovdistrikt

Tønballeskov

Skoven ligger syd for Snaptun ud til Hjørnø Sund ved indsejlingen til Horsens Fjord. Den ca. 73 ha store skov drives naturvenligt i en mosaik af strandeng, græsningsskov og enge, og de tidligere marker er i dag plantet til med juletræer. Alle arealerne drives uden brug af sprøjtemidler og kunstgødning. De mange døde træer i skoven er en vigtig del af naturplejen, idet de udgør levesteder og føde for mange insekter og fugle. Bl.a. nyder flagspættens stor gavn af de døde træer.

Om foråret blomstrer den uanselige orkidé Ægbladet fligblæbe i Askehullet. Om sommeren kan du træffe Europas største hvepsart Skovgedehamsen (2-3 cm lang) i området.

Vandrerrute

Der er afmærket en 3 km. lang rute i området (se kortet). Fra p-pladsen på Vestermarken anbefales det at dreje til venstre langs vestsiden af Teglærksdalen. Derefter følges kysten op forbi fugletårnet og videre til Svenskeskansen. Her drejes op til Troldebøgen og sidst passerer Tønballes Naturcenter.

Færdsel i området

Til fods/på cykel: Du må færdes til fods overalt i de ikke indhegnede områder. Du må cykle på alle veje og stier, men vis hensyn over for skovens øvrige gæster.

Større arrangementer: Hvis du ønsker at bruge området til større aktiviteter (opgaveløb m.v.) skal du først søge tilladelse på Tønballes Naturcenter.

Væltede træer: Vær opmærksom på at træer kan vælte ud over stier i tilfælde af kraftige vindstyrker.

Skovens skrænter: Tag hensyn til skovens sårbare skrænter. Lad ikke børn kurre på skrænterne. Når skræntens løse jord og visne blade skubbes væk, bliver skrænten en gold ørken, hvor dyr og planter ikke kan leve.

Landskabsudstilling: Du er velkommen til at besøge Landskabsudstillingen på Tønballegaard, men øvrigt ophold på gården skal aftales med Tønballes Naturcenter. Udstillingen fortæller om datidens liv på Tønballegaard, forsvarsanlæg ved kysten, områdets specielle geologi og meget andet. Der er gratis adgang til udstillingen som er åben alle dage kl. 8 -19. Børn har kun adgang sammen med voksne. Indgang fra gårdspladsen.

Hund i snor

Grævling, hare, ræv og rådyr kan træffes overalt i området. De er især aktive i morgen- og aften timerne. Desuden ruger visse fuglearter i skovbunden.

Af hensyn til dyrelivet og andre skovgæster skal hunde holdes i snor i skoven hele året.

Hunden må gå løs på strandbredden i perioden 1. oktober til 31. marts, som er uden for fuglenes yngletid. Men husk at hunden skal være under kontrol.